

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นผลการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด
2. เพื่อศึกษาความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูและบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ปีการศึกษา 2564 ประกอบด้วย ครูและบุคลากรในสถานศึกษา จำนวน 1,819 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด. 2564. ออนไลน์)

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ปีการศึกษา 2564 จำนวนทั้งสิ้น 320 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน

(บุญชม ศรีสะอาด. 2556 : 126) จากนั้นใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้จังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษาเป็นชั้นของการแบ่ง

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างครอบคลุม ตามตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปเป็นนิยามศัพท์ของความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาศรีกับความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

2. เลือกเทคนิคที่ใช้ในการวัดในครั้งนี้เลือกเทคนิคการวัดเจตคติของตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert, 1993 ; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด. 2556 : 101) ที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับจากมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ดังนี้

5 หมายถึง มีภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาศรีหรือความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาศรีหรือความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาศรีหรือความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาศรีหรือความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาศรีหรือความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. สร้างข้อความเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาศรี ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำนวน 20 ข้อความ และข้อความเกี่ยวกับความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำนวน 20 ข้อความ ตามนิยามศัพท์ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและพิจารณาความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. นำข้อความที่สร้างขึ้นทั้งหมดมาปรับปรุงภาษาให้อ่านง่าย เข้าใจง่ายไม่ซับซ้อนแล้ว จัดเรียงข้อความตามรูปแบบของการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อความรายชื่อ นำแบบตรวจสอบความตรงของข้อความรายชื่อไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยให้ 1 คะแนน ถ้าลงความเห็นว่าตรง ให้ 0 คะแนน

ถ้าลงความเห็นว่าไม่แน่ใจ และให้ -1 คะแนน ถ้าลงความเห็นว่าไม่ตรง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาของข้อความรายข้อด้วยวิธีการหาค่าดัชนี IOC (Index of Item-Objective Congruence) โดยนำคะแนนของผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 5 คน มาหาค่าเฉลี่ยรายข้อแล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป แล้วนำไปใช้สร้างแบบสอบถามภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ได้ข้อความที่ใช้สอบถามภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี จำนวน 20 ข้อ มีค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 และได้ข้อความที่ใช้สอบถามความสุขในการทำงานของครูและบุคลากร จำนวน 20 ข้อ มีค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00

5. นำข้อความที่คัดเลือกไว้ตามข้อ 4 มาสร้างเป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยจัดเรียงข้อความหรือข้อคำถามตามลำดับของตัวแปรแล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูและบุคลากร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item-Total Correlation) คัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ได้ข้อความที่ใช้สอบถามภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.26 ถึง 0.71 และได้ข้อความที่ใช้สอบถามความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.22 ถึง 0.76

6. นำแบบสอบถามภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา มาจัดเรียงข้อคำถามตามลำดับของตัวแปร แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูและบุคลากร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ทดลองใช้อีกครั้ง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 202 - 204) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี เท่ากับ 0.91 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด เท่ากับ 0.92

7. หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อและความเชื่อมั่นแล้ว ไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย และส่งคิวอาร์โค้ดของแบบสอบถาม เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบแบบสอบถามออนไลน์ได้สะดวกขึ้น โดยวิธีการส่งเครื่องมือด้วยตนเองและส่งทางไปรษณีย์ พร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์ให้โรงเรียนตอบกลับแบบสอบถามออนไลน์ และเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ โดยผู้วิจัยกำหนดวันในการตอบกลับแบบสอบถามออนไลน์ และกำหนดวันในการรับเครื่องมือจากสถานศึกษาด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนและข้อมูลการตอบรับแบบสอบถามออนไลน์ มีความสมบูรณ์ 320 คน คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาศรีกับความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี トラดด้วยวิธีหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 121)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาศรีหรือความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาศรีหรือความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาศรีหรือความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาศรีหรือความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาศรีหรือความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาศรีกับความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตรีาด ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product – Moment Correlation Coefficient) โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2564 : 363)

- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.91 – 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.71 – 0.90 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูง
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.31 – 0.70 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.01 – 0.30 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง

3. วิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาศรีที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตรีาด ด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาศรีที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตรีาด สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาศรีตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตรีาด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตรีาด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาศรีกับความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตรีาด โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้
4. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาศรีที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตรีาด คือ ภาวะผู้นำแบบมุ่งเกณฑ์ ภาวะผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และภาวะผู้นำแบบสั่งการ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยอย่างง่าย สามารถพยากรณ์ความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตรีาด ได้ร้อยละ 37

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถสร้างสมการในการพยากรณ์หรือการวิเคราะห์สมการถดถอยอย่างง่าย ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y} = 1.225 + .776 * X$$

และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\hat{Z}_y = .609 * Z_x$$

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่สมควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จันทบุรี ตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 3 ด้านทุกด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ภาวะผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ภาวะผู้นำแบบสั่งการ และภาวะผู้นำแบบมุ่งเกณฑ์ ตามลำดับ ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสตรีจะมีความละเอียดอ่อน และมีความเข้าใจผู้ใต้บังคับบัญชา ทั้งในด้านการทำงาน และมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้ร่วมงานในองค์กร โดยในส่วนของ การบริหารจัดการงาน ผู้บริหารสถานศึกษาสตรีมีภาวะความเป็นผู้นำ สามารถวางแผนการดำเนินงาน และตัดสินใจทำงานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งได้รับความไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชาเช่นเดียวกับผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นผู้ชาย รวมถึงผู้บริหารได้เข้ารับการอบรมพัฒนาด้านภาวะผู้นำต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสาริต มณฑาณี (2559 : 68 - 69) ได้ศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรี ในทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีในทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นภาวะผู้นำแบบสั่งการอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของปาริชาติ ชูปฏิบัติ (2554 : 141 - 142) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่าภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษาสตรีในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของอะห์มัด ยี่สุนทรง (2561 : 128 - 135) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารสตรีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี

พบว่าระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสตรีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสาธิต มณฑาณี (2559 : 66 - 73) ได้ศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีในทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีในทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของการฉันทน์ รัตนแสนวงษ์ (2555 : 38 - 48) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีมหาวิทยาลัยภาคีรัฐและภาคเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีในภาพรวมมีระดับภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของเฮนเดอร์สัน (Henderson, 1997 : 150) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสตรีและอำนาจ : คุณภาพการศึกษาของประสบการณ์ความเป็นผู้นำและการกำหนดอาจารย์ใหญ่สตรีในระบบการเลือกโรงเรียนแทนนสซีตะวันออก ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาถึงแม้จะมีหลายระดับการศึกษาสตรีเป็นจำนวนมากเป็นผู้บริหารที่มีสัมฤทธิ์ผล และมีการเจริญเติบโตจากประสบการณ์โดยการก้าวไปข้างหน้า กล่าวหาญ ทุ่มเท มีพลังและมีความกระตือรือร้นสำหรับการได้ทำงาน

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์การทำงานที่เกิดขึ้น โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรู้จักปรับเปลี่ยนวิธีการและเลือกใช้ภาวะผู้นำในแต่ละด้านมาใช้ในการบริหารจัดการงานในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทการทำงานและผู้ใต้บังคับบัญชาตามความเหมาะสม เพื่อให้เกิดความร่วมมือในองค์กรและสามารถทำงานได้บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน และระดับมาก 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านความสำเร็จในงาน ด้านการเป็นที่ยอมรับ ด้านความรักในงาน และด้านการติดต่อสัมพันธ์ ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่า ในการทำงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษาส่วนใหญ่ล้วนต้องอาศัยหลาย ๆ ปัจจัยในการทำงาน เพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างมีความสุข และมีประสิทธิภาพ บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายต่าง ๆ ได้ภายใต้สถานการณ์การทำงานที่ตึงเครียดและกดดัน ปัจจุบันพบว่าคนในวัยทำงานมีแนวโน้มที่จะเป็น โรคซึมเศร้าอันเนื่องมาจากความเครียด และความกดดันในการทำงาน และตกอยู่ในภาวะหมดไฟในการทำงาน (Burnout) ซึ่งเป็นภาวะการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจที่เป็นผลมาจากความเครียดเรื้อรังในที่ทำงาน และไม่ได้รับการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ อาจกล่าวได้ว่าเป็นผลกระทบจากการขาดสมดุลชีวิตและการทำงาน (Work-Life

Balance) ทำให้เกิดปัจจัยต่าง ๆ อันนำมาซึ่งภาวะหมดไฟในการทำงาน อาทิขาดการบริหารจัดการ และการตัดสินใจที่ดี อยู่ในสิ่งแวดล้อมหรือสภาพการทำงานที่มีความกดดันและความเครียดตลอดเวลา ขาดความชัดเจนในภาระงาน ไม่ได้รับการยอมรับจากหัวหน้าหรือเพื่อนร่วมงานมีความรับผิดชอบในงานและความคาดหวังในการทำงานสูงมากเกินไปทำงานที่ไม่เหมาะกับตนเองจนทำให้เกิดความเครียด ทำงานที่มีความวุ่นวายทำให้ต้องใช้พลังงานสูงจึงเหนื่อยล้าได้ง่าย และขาดแรงสนับสนุนทางสังคม (พรชัย สิทธิศรีณย์กุล, 2562, ออนไลน์) โดยเฉพาะการทำงานร่วมกับผู้บังคับบัญชาซึ่งการที่ครูและบุคลากรในโรงเรียนจะสามารถทำงานได้อย่างมีความสุขได้นั้นจะต้องอาศัยผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้แก่บุคลากรรู้สึกถึงการมีส่วนร่วมในการทำงาน มีความโอ้ออมอารี เข้าใจผู้ร่วมงานมีความเป็นกัลยาณมิตร คอยส่งเสริมให้กำลังใจผู้ร่วมงาน ส่งผลให้ครูและบุคลากรทำงานแล้วรู้สึกมีความสุข รู้สึกถึงความมั่นคงในงาน การเจริญเติบโตก้าวหน้า กระตือรือร้นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย สนุกกับงาน มีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนร่วมงานและสภาพแวดล้อมที่ดีที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสุขในการทำงาน ลดความเครียดและความขัดแย้งภายในองค์กรซึ่งจะช่วยให้องค์กรเจริญก้าวหน้าและพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยปัจจัยสำคัญที่เป็นแรงผลักดันให้องค์กรสามารถดำเนินทุกอย่างได้สำเร็จ บรรลุตามวัตถุประสงค์ส่งผลให้โรงเรียนกลายเป็นองค์กรที่มีคุณภาพ ล้วนต้องอาศัยปัจจัยที่สำคัญก็คือปัจจัยแห่งความสุข โดยจะเห็นได้ว่าถ้าบุคลากรในองค์กรมีความสุขในการทำงานจะส่งผลต่อตนเอง ต่องานที่ได้รับมอบหมาย และต่อองค์กร บุคลากรที่มีความสุขทำให้มีสุขภาพจิตที่ดีส่งผลให้มีความพร้อมและมีประสิทธิภาพในการทำงานและนำไปสู่การพัฒนาองค์กรต่อไป ดังนั้น สถานศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญและส่งเสริมบรรยากาศแห่งความสุขที่เอื้อต่อการทำงาน เพื่อให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพจากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นส่งผลให้ความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาจันทบุรี ครอบคลุมกับงานวิจัยของชวนชม ชินะดังกูร (2560 : 36 - 37) ได้ศึกษาเรื่อง ความสุขในการทำงานของบุคลากรการศึกษา สังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าความสุขในการทำงานของบุคลากรการศึกษา สังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของเมธาพร พงษ์ลักษณ์ (2559 : 51 – 52) ได้ศึกษาเรื่อง ความสุขในการทำงานของครูในอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 พบว่า ความสุขในการทำงานของครูในอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของธนกร จันทร์สี และคณะ (2559 : 1242) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 พบว่า ระดับความสุข

ในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของพรพนา พัรรักษา (2554 : 51 - 52) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่าความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลมหาสารคามอยู่ในระดับมาก

สรุปได้ว่า ความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา คือความรู้สึกทางบวกที่ครูและบุคลากรทางการศึกษามีต่องานและสภาพแวดล้อมในการทำงาน มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน มีความรักและความพึงพอใจในงานที่ทำ รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า สามารถทำงานที่รับมอบหมายให้ประสบความสำเร็จได้ และเกิดการยอมรับความเชื่อถือจากคนในองค์กรด้วยกัน

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด อยู่ในระดับมากเป็นไปตามสมมติฐานของงานวิจัย ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสำคัญมากต่อความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพราะการสร้างบรรยากาศแห่งการทำงานที่มีความสุข และการที่ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน ในองค์กร ได้นั้นส่วนสำคัญคือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องมีส่วนในการบริหาร มีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ตลอดจนมีความสัมพันธ์อันดีร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชา โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายให้ความสำคัญกับทั้งผลงานและคน จึงจะส่งผลให้บุคลากรสามารถทำงานได้อย่างมีความสุข สามารถสร้างสรรค์ผลงานต่าง ๆ ออกมาได้เป็นอย่างดี ประสิทธิภาพ เกิดความรักในองค์กร และความสำเร็จในวิชาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สกล พันธมาศ (2557: 79 – 80) ได้ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาศาสตร์กับความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษานั้น มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษาศาสตร์ที่สามารถใช้ภาวะผู้นำได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ และผู้บังคับบัญชาในการบริหารจัดการงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา ย่อมเป็นการส่งเสริมให้ผู้ที่บังคับบัญชาสามารถทำงานได้อย่างมีความสุข เกิดบรรยากาศในการทำงานที่เป็นกัลยาณมิตร ส่งผลให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรัก ความพึงพอใจในงานที่ทำ ก่อให้เกิดความรักในองค์กร และมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย

4. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาศาสตร์ที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จันทบุรี ปรากฏ พบว่า ภาวะผู้นำแบบมุ่งเกณฑ์ ภาวะผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และภาวะผู้นำแบบสั่งการ ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จันทบุรี ปรากฏ สามารถร่วมกันพยากรณ์ความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จันทบุรี ปรากฏ ได้ร้อยละ 37 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาศาสตร์มีภาวะความเป็นผู้นำ มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการทำงานที่สามารถส่งเสริม สนับสนุนให้กำลังใจแก่ผู้ร่วมงานในการทำงานและพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง มีการดูแลเอาใจใส่มากกว่าการควบคุมสั่งการผู้ใต้บังคับบัญชา เปิดโอกาสให้มีการทำงานแบบมีส่วนร่วม ช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน มีความเป็นกัลยาณมิตร เน้นการทำงานเป็นทีม สามารถนำพาองค์กรของสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดที่รวบรวมไว้โดย รัตติกรณ์ จงวิศาล (2556 : 18) ได้กล่าวว่า การพัฒนาภาวะผู้นำ เพื่อการนำความสามารถของคนให้สามารถใช้ อิทธิพลต่อผู้อื่น ต่อกลุ่มคน ในการสร้างแรงบันดาลใจ สร้างความปรารถนาดีทำให้ได้รับความ เชื่อถือศรัทธา ได้รับการยอมรับ ทั้งนี้การเสริมสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับผู้บริหารสตรีให้ใช้ ความสามารถ และช่วยเพิ่มพลังอำนาจของผู้อื่น เพื่อให้งานบริหารจัดการ โรงเรียนของผู้บริหาร สถานศึกษาศาสตร์บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณิ มาตรโพธิ์ (2549 : 74 – 75) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า สตรีมักจะเห็นคุณค่าของการทำงาน มีความตั้งใจและพยายามทำ ทุกสิ่งให้ดีที่สุด มีความอดทน ขยัน มีความตั้งใจในการทำงานและมีศักยภาพในการทำงานสูง

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีที่ส่งผลให้ความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษามากขึ้น ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาสตรีควรให้ความสำคัญกับการดูแลเอาใจใส่ มีการสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีกับผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อให้เกิดบรรยากาศในการทำงานที่เป็นกัลยามิตร เกิดความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน โดยการเลือกใช้ทักษะภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดในการทำงาน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษาสตรีส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีอำนาจพยากรณ์ได้ร้อยละ 37 นั้นหมายความว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นสตรีมีบทบาทอย่างยิ่งที่จะสร้างความสุขในการทำงานให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา และปัจจุบันมีแนวโน้มว่าผู้บริหารสตรีมีส่วนเพิ่มขึ้นและเข้ามามีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาสตรีจึงควรใช้ภาวะผู้นำอย่างสร้างสรรค์ในการควบคุมดูแลผู้ใต้บัญชาด้วยความเป็นกัลยาณมิตร มีการสร้างทัศนคติเชิงบวกเพื่อให้เกิดบรรยากาศในการทำงานที่ดี เพื่อเพิ่มความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรในองค์กร อันจะส่งผลให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถทำงานได้อย่างมีความสุข เกิดความรักในงานที่ทำ และเกิดความรักในองค์กร

2. ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ด้านภาวะผู้นำมุ่งเกณฑ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จึงเสนอแนะว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรลดสถานการณ์การทำงานแบบออกคำสั่ง หรือการสื่อสารทางเดียว ควรมีการสำรวจปัญหา สังเกต พูดคุย เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการทำงานมากขึ้น ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีการเสริมแรง และให้กำลังใจมากกว่าการมุ่งเน้นที่กฎเกณฑ์ข้อบังคับหรือผลสำเร็จของงานเพียงอย่างเดียว

3. จากผลการวิจัยความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด พบว่าด้านการติดต่อสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จึงเสนอแนะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากร

ทำงานร่วมกัน ทำให้ผู้ร่วมงานรู้สึกว่าคุณมีความสำคัญในหน้าที่ที่รับผิดชอบ คอยชี้แนะแนวทาง และสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ในการทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด ตลอดจนให้ความสนใจ ความยุติธรรม และความเสมอภาคในการปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานทุกคนอย่างเท่าเทียม และเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เกิดบรรยากาศแห่งการทำงานที่มีความสุขเป็นกัลยาณมิตร จนสามารถเกิดความสำเร็จในงานที่ทำได้

4. ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาศรีกับความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จันทบุรี ปรากฏ พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง กล่าวได้ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาศรี ทั้งในด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งเกณฑ์ ภาวะผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และภาวะผู้นำแบบสั่งการ มีคุณภาพ และความเหมาะสมในการบริหารจัดการงานของผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละบริบท ตรงตามความต้องการครูและบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาอาจเลือกใช้ทักษะภาวะผู้นำที่หลากหลาย มาใช้ในการบริหารจัดการงานและดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาในการทำงานที่แตกต่างกันไปตามสถานการณ์ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาศรีใน โลกยุคบาเน่ (BANI World) ที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยวิธีวิจัยแบบผสมผสาน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก และสามารถนำไปเป็นข้อมูลย้อนกลับในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนการบริหารจัดการภายในองค์กร
2. ควรศึกษาปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อนำไปใช้ปรับประยุกต์ให้เหมาะกับสถานศึกษาแต่ละแห่งและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีความแตกต่างกัน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี